

ПУБЛІЧНІ ДОГОВОРИ І ДОГОВОРИ ПРИЄДНАННЯ

Щербаков Павло Олександрович

курсант

Військово-юридичного інституту

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

м. Харків, Україна

Рибицька Олена Миколаївна

викладач кафедри права Національної безпеки та правової роботи

Військово-юридичного інституту

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

м. Харків, Україна

Публічні договори і договори приєднання відіграють важливу роль у правовому регулюванні цивільних правовідносин. Вони встановлюють правила взаємодії між сторонами, де одна з них має перевагу у визначенні умов угоди. Публічні договори забезпечують рівний доступ до основних послуг для всіх споживачів, а договори приєднання, в свою чергу, регулюють ситуації, коли одна сторона пропонує стандартні умови для великої кількості осіб.

Завданням правового регулювання публічних договорів і договорів приєднання є забезпечення справедливих умов для всіх учасників, запобігання зловживанням та порушенню прав слабшої сторони. Водночас судова практика та законодавство повинні гарантувати ефективний захист прав споживачів, адже невідгідні або несправедливі умови таких договорів можуть завдати шкоди. Сучасні зміни в правовому полі потребують адаптації та вдосконалення законодавства для забезпечення стабільності цих правовідносин.

Актуальність дослідження публічних договорів та договорів приєднання обумовлена необхідністю забезпечення справедливих умов для всіх учасників ринку, зокрема для споживачів. В умовах домінування однієї сторони в таких договорах важливим є вдосконалення правового регулювання для захисту прав слабшої сторони та запобігання зловживанням.

Публічні договори і договори приєднання є ключовими категоріями в цивільному праві, що регулюють взаємовідносини між сторонами, де одна із них є підприємством, яке пропонує умови для укладення угоди широкому колу осіб. Такі договори мають особливі характеристики, що

відрізняють їх від звичайних цивільних угод, зокрема через нерівність прав та можливість для однієї зі сторін нав'язувати умови укладення договору [1, с. 33].

Публічний договір – це угода, в рамках якої одна сторона, яка є професійним постачальником товарів або послуг, зобов'язується надавати їх усім бажаючим за однаковими умовами. Такий договір зазвичай укладається підприємствами, що працюють у сферах транспорту, комунальних послуг, зв'язку, охорони здоров'я та інших галузях, де необхідно гарантувати рівний доступ до послуг для всіх споживачів. Головною рисою публічного договору є те, що одна зі сторін, зазвичай постачальник, не може змінювати умови угоди для конкретного споживача без змін для інших [2, с. 19].

Договір приєднання – це особливий тип угоди, в рамках якої одна сторона пропонує стандартизовані умови, і друга сторона лише приєднується до цих умов, не маючи можливості їх змінити. Такі договори часто зустрічаються в сферах надання послуг, наприклад, мобільного зв'язку або інтернет-послуг, а також в інших галузях, де постачальник товарів або послуг пропонує однакові умови для всіх своїх клієнтів. Основною особливістю є те, що лише одна сторона визначає умови договору, а друга сторона має обмежені можливості для ведення переговорів [3, с. 56].

У правовому аспекті обидва типи договорів мають свої особливості, зокрема щодо захисту прав більш уразливої сторони – споживача або контрагента, який приєднується до умов договору. Публічні договори зазвичай підлягають додатковому контролю з боку державних органів для забезпечення рівності умов для всіх осіб. Договір приєднання, в свою чергу, часто потребує особливого регулювання, щоб запобігти зловживанням з боку сторони, яка встановлює умови договору [1, с. 48].

Сучасні проблеми в цій сфері зумовлені необхідністю знаходження балансу між інтересами бізнесу та споживачів. Особливо це стосується електронної комерції та цифрових послуг, де виникає важливе питання захисту прав споживачів, оскільки умови таких договорів часто є складними для розуміння звичайними користувачами. Законодавство потребує оновлення, щоб відповідати новим вимогам, таким як захист персональних даних, а також розробки механізмів, які забезпечать прозорість умов укладення договорів приєднання [2, с. 60].

Підсумовуючи все вищевикладене, ми дійшли до наступних висновків: публічні договори та договори приєднання є ключовими інструментами для регулювання відносин між підприємствами та споживачами, забезпечуючи рівний доступ до товарів і послуг; у публічний договір забезпечує рівність умов для всіх споживачів, однак вимагає державного контролю для запобігання зловживанням; договір приєднання часто обмежує права однієї зі сторін, що вимагає

спеціального правового регулювання для захисту прав споживачі; перспективи розвитку правового регулювання цих договорів полягають у досягненні більшої прозорості умов договорів приєднання та посиленні захисту прав споживачів, особливо в умовах цифровізації.

Література:

1. Петренко І. В. "Цивільне право України: теорія та практика." Київ: Наукова думка, 2020.
2. Степаненко О. В. "Публічні договори та їх правове регулювання." Харків: Право, 2019.
3. Іванова Н. М. "Договори приєднання: проблеми та перспективи." Львів: Юридична книга, 2018.